

Üzenet a Magyar kultúra napja alkalmából Kőrösi Csoma Sándor és Halis István

Az országos terjesztésű Ujság című napilap 1927 áprilisában Halis István halálára emlékező írást tett közzé. Erről írtunk egy korábbi levelünkben. Halis Kőrösi Csoma Sándor emlékéhez való kötődését is említi az írás. *Kőrösi Csoma Sándor halálának százéves évfordulójára* utal. Ez nyilvánvaló tévedés, hiszen az az évforduló csak jóval Halis halála után volt, hiszen Kőrösi Csoma 1842-ben halt meg.

Mégis van alapja Halis kapcsán Kőrösi Csoma Sándort emlegetni. A cikk szerzője egy majdnem két évtizeddel korábbi eseményre gondolhatott. Akkor, 1909-10-ben ünnepelték Kőrösi Csoma születésének 125. évfordulóját. Amiből persze kivette részét a magyar tudományos világ is. Hiszen a szülőfaluval együtt a Magyar Tudományos Akadémia és táblát állíttatott Dardzsilingben a tudós sírjára. Ehhez a megemlékezéshez csatlakozott Halis is kedves piarista tanár barátjával, Sáfrány Károllyal. (Sáfrány 1919-ben jelentékeny szerepet játszott Nagykanizsa kulturális életében, ezért a

Tanácsköztársaság bukása után vádat emeltek ellene; a bíróság ugyan felmentette, mégis hosszú időre internálták Pozvára.)

Halis és Sáfrány 1910-ben az emléktábla avatására koszorút küldött Kőrösi Csoma sírjára és erről a helyi és az országos sajtó is megemlékezett. A koszorú felirata ez volt: *Két árva magyar Csoma emlékezetére. — Halis István, Sáfrány Károly, Nagykanizsa* (másik írás szerint pedig ez: *A magányos magyarnak Halis István és Sáfrán Károly, Nagykanizsáról*).

A Halis halálára írt emlékezés indiai tudós társaság üzenetére is utal. Ez az esemény is egy kicsit átalakult a Halisra emlékező szerző fejében 1910 és 1927 között. A korabeli sajtóból azt tudhatjuk meg, hogy Halis és Sáfrány nemcsak koszorút küldött Csoma sírjára, hanem arra is felfigyeltek, hogy egy Indiában élő tudós angolul publikálni kezdte Kőrösi Csoma Sándor addig kéziratban levő munkáit is. A munkát végző tudós, Denison Ross (1871–1940) levelet kapott a két kanizsai *árva magyartól*.

A tudós, aki Csoma iránt érzett tiszteletből is megtanult magyarul, ékes magyarsággal írott levélben köszönte meg a Kanizsáról kapott elismerést és biztatást. Ezt a levelet nemcsak a helyi (Zala 1910. augusztus 20. 2. oldal, hanem néhány nap késéssel az országos sajtó is felkapta (Pesti Hírlap, 1910. augusztus 24. 4. oldal). Erre az eseményre gondolhatott a mi Halist méltató szerzőnk, akinek sajnos a nevét nem ismerjük.

Bár több tévedés van tehát az emlékezésben, mégis hálásak lehetünk a szerzőnek, hiszen olyan messzire mutató vonatkozására hívja fel a figyelmet a Halis István gondolkodásában, melyre ritkán gondolunk, mert elsősorban a kanizsai élet megörökítőjeként gondolunk rá.

Halis István 1910-es cselekedete olyan esemény is, mely a nagykanizsai Kőrösi Csoma Sándor Általános Iskola számára is érdekes lehet, hiszen Halisban olyan elődjüket tisztelhetik, aki névadójuk emlékezetét kívánta a maga idejében és a maga módján éltetni.

Czupi Gyula